

[Justitsministeren.]

medens de, hvis Lensafløsningsloven ikke var blevet gennemført, virkelig vilde være nedsunket i den Fattigdom, ja en langt yderligere Fattigdom end den, det ærede Medlem tror, de nu plages af. Forholdet er nemlig det, at der ramte for faa Aar siden den grevelige Familie paa Brahetrolleborg den Ulykke og den store Sorg, at deres 15-aarige Søn, som var lovlig Successor til hele Fideikommisset, fik Angina og døde, vistnok i Løbet af et Par Dage. Følgen er, at hele Fideikommisset, som oprindeligt bestod af Baroniet Brahetrolleborg paa Fyn og Grevskabet Christianssæde paa Lolland og Grevskabet Reventlow, der er et Pengefideikommiss, til en Værdi af tilsammen noget over 16 Mill. Kr., vilde være gaaet ud af den sidste, nys afdøde Besidders Familie, da hans Søn var død, over til en Sidelinie. Nu da Afløsningen har fundet Sted, gaar kun Successor-fonden over til Sidelinien. Sidelinien repræsenteres af en Grev Rudolph Reventlow, som har arvet saa meget, som Successor-fonden udgør. Men, som sagt, hvis Afløsningen ikke havde fundet Sted, havde han taget hele Fideikommisset paa over 16 Mill. Kr., og til Enkegrevinden og hendes to Døtre vilde der ikke have været anden Arv end den private Formue, som den sidste Greve paa Brahetrolleborg maatte have efterladt sig, og saa vidt jeg ved, eksisterer nogen saadan ikke, saa de vilde være blevet ganske fattige.

Paa Enkelthederne i det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødts Udtalelser skal jeg svare ved at give nogle Oplysninger i Enkeltheder om Forholdene ved hele Fideikommisset Brahetrolleborg og Christianssæde.

Hvad nu først angaar Brahetrolleborg, er Hovedbygningen dér i god Stand. Det kan ikke nægtes, at der er nogle Steder, hvor vedkommende Fideikommissbesidder fraflytter Hovedbygningen; nogle af dem har maaske ikke Raad til at bebo den, andre tror blot ikke, de har Raad til det. Men naar de virkelig ikke har Raad til det, skyldes det skam ikke Lensafløsningen, men at de ikke er gode Økonomer og ikke faar det fornødne Udbytte af det Jordegods, de ejer nu efter Afløsningen, idet det drives paa alt for uøkonomisk Maade og i mange Tilfælde er bortforpagtet. Men nægtes kan det ikke, at Livet paa et stort Slot er ganske

overordentlig dyrt; det kræver mange Tjenestefolk og store Udgifter paa andre Omraader, og naar man tilmed ikke bestiller noget, koster det meget bestandig at slaa Tiden ihjel. Derfor bliver Livet for mange af disse Folk saa dyrt, at de ikke kan bebo deres Slotte. Men det er heller ikke nødvendigt, at de skal gøre det, fordi deres Forældre eller Forfædre har gjort det, naar de ikke selv ved egen Erhvervsduelighed eller Arbejde lægger noget til, men udelukkende vil leve af det, de har arvet. Og Frygt for, at disse Slotte ikke skal kunne anvendes paa nyttig Maade i Fremtiden, nærer jeg ikke; de vil sikkert finde langt samfundsnyttigere Anvendelse, end de har haft i de senere Tider.

Der har ogsaa været næret Frygt for, at Skovene skulde gaa i Forfald. Men for det første har det offentlige en Forkøbsret til Skovene og de naturskønne Steder, og den har man dog enkelte Steder benyttet sig af som ved Lindenborg ved Aalborg, og hvis den ikke bliver benyttet, kan man ifølge Lensafløsningsloven lade tingløse en Deklaration paa de tidligere Majoratsskove angaaende Bevarelsen af samlede Skovstrækninger. Det er netop bestemt udtrykt i Lensloven, at man kan det.

Saa er Forholdet endda saa heldigt, kan jeg oplyse det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt om, at hans Bekymringer med Hensyn til Naturfredningen er ganske ugrundede. Jeg kan gøre den almindelige Bemærkning, at det er saa heldigt, at Lenssekretæren interesserer sig særdeles meget for Naturfredning ogsaa i den Form, at man opretholder de smukke Parker, der har staaet aabne for Publikum og været til Glæde for Omegnens Befolkning, som det ærede Medlem sagde om Parken ved Brahetrolleborg, saaledes at saadanne fremdeles sikres og bevares for Publikum, og derfor har Lensnævnet gentagende uden nogen udtrykkelig Forpligtelse taget sig af det, og ved Forhandling med vedkommende Besidder er det saaledes lykkedes at gennemføre Naturfredning paa Grevskaberne Lindenborg, Knuthenborg og Christianssæde, netop Christianssæde, som hører sammen med Brahetrolleborg, og paa følgende Baronier: først og fremmest Brahetrolleborg, paa Stampenborg, paa Stamhuset Hofmangsgave og paa Familiegodset Svenstrup. Ofte er